

POLEG BLAGOVNIH ZNAMK IN ZAŠČITE SADILNEGA MATERIALA V EVROPSKI UNIJI NA NOVO PRIDOBLEN TUDI AMERIŠKI PATENT

izr. prof. dr. Andreja Čerenak, Monika Oset Luskar, dr. Sebastjan Radišek, doc. dr. Iztok Jože Košir, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

V izogib širjenju slovenskih sort v konkurenčne države po svetu ste se slovenski hmeljarji že pred nekaj leti odločili zaščititi nove slovenske sorte hmelja (saj pri starejših sortah ni možno), in sicer na sestankih Odbora za tehnologijo in žlahtnjenje (16. oktobra 2015, 1. decembra 2015, 10. februarja 2016) kot tudi na zboru hmeljarjev (2. februarja 2016). Pooblastili ste inštitut, da v vašem imenu prične s pridobivanjem žlahtniteljske pravice novih sort hmelja in izvedbo zaščite sadilnega materiala, po skupni odločitvi pa tudi za uvedbo blagovnih znamk izbranih sort hmelja, Styrian Cardinal in Styrian Wolf. Zaščita preprečuje nekontrolirano pridelavo in razmnoževanje novih slovenskih sort hmelja na izbranih območjih zaščite in jo je možno izvesti samo v kratkem obdobju (1 leto) po vpisu na sortno listo. Prav tako je potrebno v istem času hkrati nastopiti na več trgih hkrati, v nasprotnem primeru zaščita sort ni več možna oz. je otežena.

Naši predhodniki so živeli v času, ko so bile sorte javno dostopne, kar je pomenilo, da so se lahko precej prosto po svetu širile v pridelavi. Današnji primer je ameriška sorta Cascade, ki je zaradi zanimanja pivovarn in pomembnega dejstva, da ni zaščiten, razširjena v kar 9 državah pridelovalkah hmelja. To je za žlahtnitelja tudi pohvalno, saj je vzgojil sorto, za pridelavo katere se zanimajo tudi v tujini. Mogoče sta nekoliko podoben primer tudi naši sorti Aurora in Celeia, ki se prav tako pridelujeta izven Slovenije.

V kolikor je interes panoge, da želi svoje sorte pridelovati le na omejenem območju, pa se ta interes spremeni in potrebno se je poslužiti različnih pravnih postopkov. Kot omenjeno, ste se slovenski hmeljarji skupaj z IHPS pri novih sortah odločili za slednje.

Tozadevni postopki, ki poleg strokovnega znanja vključujejo različne pravne postopke, žal niso poceni. Spomnimo se debat o različnih možnih konceptih sofinanciranja zaščite novih sort, tako preko obremenitve pridelka izbranih sort, sadilnega materiala oz. možnosti kombinacije nižje obremenitve obeh postavk, tako pridelka kot sadilnega materiala. Zaradi mnenja hmeljarjev, da je primernejša le finančna obremenitev sadilnega materiala novih sort, smo tak način tudi vpeljali.

Vpogled v postopke zaščite novih sort hmelja imajo člani Odbora za žlahtnjenje in tehnologijo, občasno tudi člani Sveta zavoda IHPS. V okviru prvega prihaja do skupnih odločitev, katera sorta in v kakšnem obsegu zaščite se zdi smiselna tako IHPS kot pridelovalcem hmelja.

Zaščita slovenskih sort hmelja na Uradu Evropske unije

V letu 2019 bomo imeli na CPVO (Urad EU za zaščito novih sort hmelja) v postopku zaščite **4 nove sorte, in sicer Styrian Dragon (2. leto), Styrian Fox (2. leto), Styrian Eagle (3. leto) in Styrian Kolibri (3. leto). Pričakujemo, da bosta spomladi 2019 na območju EU zaključili postopke Styrian Cardinal in Styrian Wolf, ki se bosta priključili zaščitenim sortam Styrian Gold, Styrian Eureka in Dana.** Z letnim plačevanjem pristojbin za vsako zaščiteni sorto posebej bo lahko IHPS podaljševal zaščito 30 let, v primeru neplačevanja pa se zaščita zaključi. Naj dodamo, da se za vse nove sorte tozadevne zaščite poslužujejo angleški, nemški in francoski žlahtnitelji in hmeljarji. Ameriški kolegi, zlasti v okviru privatnih podjetij, ščitijo sorte najprej na območju ZDA, določene sorte pa zaradi različnih interesov zaščitijo tudi izven svojega območja, najpogosteje na območju EU.

Blagovne znamke

Blagovna znamka EU Styrian Wolf je že bila registrirana na Uradu Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) in je vpisana v registre blagovnih znamk EU. Blagovna znamka Styrian Wolf velja 10 let od datuma vložitve prijave, in sicer do marca 2026. Pred potekom njene veljavnosti je mogoča njena obnova za nadaljnje 10-letno obdobje (z možnostjo obnove vsakih 10 let). Enako velja za **blagovno znamko EU Styrian Cardinal**, ki je bila registrirana pol leta kasneje in velja prav tako do leta 2026.

Prav tako je bila na WIPO (World Intellectual Property Organisation) registrirana **mednarodna blagovna znamka Styrian Wolf za območje ZDA**, ki velja enako kot zgoraj omenjeni znamki za obdobje 10 let. Potrebno pa je poudariti, da bo za vzdrževanje vseh 3 blagovnih znamk **potrebno plačevati letne pristojbine**.

Rastlinski patent Styrian Wolf v ZDA

Glede na zanimanje za sorto Styrian Wolf izven EU je pred dvema letoma prišlo do odločitve hmeljarjev, da se naj ta zaščiti tudi v ZDA, v smislu da je tam ni dovoljeno saditi. Glede na to je IHPS pripravil obsežno vlogo in jo oddal pravni pisarni v Sloveniji, le-ta pa naprej v pravno službo v Ohio, ZDA. Postopek pridobitve rastlinskega patenta je zahteval dopolnitve v letošnjem letu, ki smo jih na naše skupno veselje uspešno zagovarjali pred ameriškim uradom. V oktobru letošnjega leta pa smo s strani USPTO (United States Patent and Trademark

Organisation) prejeli **uradno obvestilo o odobritvi patentne prijave**, kar je velik uspeh! Končni certifikat še pričakujemo in vas bomo o njem obvestili na naši spletni strani.

Predlogi za vnaprej

O nadaljnjih rezultatih postopkov in odločitvah glede zaščite intelektualne lastnine bodo še naprej potekali skupni dogovori v okviru Odbora za tehnologijo in žlahtnjenje. Do sedaj smo bili vsi mnenja, da je potrebno z zaščito vsaj na CPVO, torej pri evropskem uradu nadaljevati pri vseh omenjenih sortah, ki so v postopkih.

Kot vedno ponavljamo, naj tudi tokrat zaključim, da **sort hmelja, ki so v postopkih zaščite oz. so že zaščitene, ni dovoljeno razmnoževati za sajenje izven območja**

Slovenije. V kolikor bi kdorkoli od vas, ki deluje v tujini, zasledil informacijo o možni pridelavi zaščitene slovenske sorte izven Slovenije, naj to sporoči na IHPS. Le tako bomo lahko skupaj s pristojnimi organi ustrezno ukrepali in zahtevali vsaj njihovo takojšnje izoravanje.

Žal se lahko le na ta način zaščitijo nove slovenske sorte hmelja v izogib možnosti širjenja njihove pridelave izven Slovenije, saj njihov razvoj financira pristojno ministrstvo in v deležu tudi slovenski hmeljarji, medtem ko zaposleni inštituta dodamo svoje znanje in izkušnje.

Omenjena zaščita novih sort hmelja pa bo najbolj koristila mladim rodovom hmeljarjev, ki prihajajo, in bodo na ta način lahko ponudili na svetovnem trgu hmelj, ki ga ne bo možno dobiti drugje.

In za ta namen se spleta potruditi, kajne?

Analize vzorcev tal in gnojilni nasveti ter gnojilni načrti

Pomembno je, da je vsakega hranila v tleh naših vrtničkov, vinogradov, njiv, sadovnjakov ... ravno prav – ne preveč, ne premalo.

Če hranila v tleh niso v ustreznem razmerju, ni optimalnega in zdravega pridelka!

Tu smo mi, da vam pomagamo.

Na **Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije** že vrsto let izvajamo **kemične analize vzorcev tal**. Poleg osnovne analize (pH, fosfor, kalij) določamo v vzorcih tal tudi vsebnost humusa - organske snovi, magnezija, bora, **rastlinam dostopnega dušika (Nmin)**, mikroelementov, vam podamo gnojilni nasvet in izdelamo gnojilni načrt. Cene analiz so navedene v spodnji preglednici.

VRSTA ANALIZE TAL	DOLOČITEV	CENA ANALIZE V € (z DDV)
Osnovna analiza tal	pH, fosfor, kalij	24,4
	organska snov (humus)	8,54
	magnezij	7,94
	bor	18,40
Rastlinam dostopni dušik v tleh	nitratna oblika	11,21
Rastlinam dostopni dušik v tleh	nitratna in amonijska oblika	17,58
Hitri rastlinski nitratni test	nitrat	6,37
Gnojilni nasvet		3,66
Gnojilni načrt na GERK na leto		5,08

Vzorke tal sprejemamo vsak dan med 7 in 15 uro na Oddelku za rastline, tla in okolje, lahko pa jih pošljete na naslov: **Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec.**

Pri nas si lahko izposodite tudi sondo za natančen odvzem vzorca tal in se seznanite s pravilnim načinom vzorčenja (03 71 21 636).